

DOMOVINA

Uredništvo je v Schillerjevi cesti št. 3. — Dopise — blagovolite frankirati, rokopisi se ne vračajo.

Izhaja trikrat na teden, vsak **ponedeljek, sredo in petek** ter velja za Avstrijo in Nemčijo 12 kron, pol leta 6 kron, 3 mesece 3 krone. Za Ameriko in druge dežele toliko več, kolikor znaša poštnina, namreč: Na leto 17 kron, pol leta 8 kron 50 vin. Naročnina se pošilja upravništvu, plačuje se vnaprej.

Za inserate se plačuje 1 krona temeljne pristojbine ter od vsake petit-vrste po 20 vinarjev za vsakokrat: za večje inserate in mnogokratno inseriranje znaten popust.

Narodnosti na Ogrskem.

Bivši zastopniki Srbov, Rumunov in Slovakov v ogrskem državnem zboru so zborovali pred dnevi v Budimpešti, da zavzamejo svoje stališče napram krizi. Sklenili so, čimprej začeti izdajati v Pešti list, ki bi zastopal koristi ogrskih narodnosti.

Obenem so izdali proglas na ogrske narodnosti, ki se v glavnem glasi:

Ogrski državni zbor je po enoletnem neplodnem zasedanju razpuščen; zastopniki narodnosti sploh niso imeli prilike precizirati svoje stališče posebej v vojaških prašanjih, dasi smo v naši adresi 1905 izjavili, da so notranje reforme nujne i v interesu narodov na Ogrskem i v interesu dinastije.

Splošno volilno pravico in ravnopravnost narodnosti smatramo osnovnim temeljem ustavnega življenja, brez katerih ni miru ne napredka. V sedanjem konfliktu med krono in parlamentom nismo sodelovali prvič zato, ker v zbornici niso pravično zastopane narodnosti, v drugič pa, ker konflikta nismo povzročevali niti smo voljni nositi njegove posledice. Vsled tega konflikta smo morali utihniti s svojimi željami, ne moremo pa tudi sodelovati pri rešenju krize, ker krona našega mnenja ni poslušala, na drugi strani pa tudi ne vidimo nikakšne resne namere, da se ravnopravnost narodov izvede.

Zato smo se omejili samo na objektivno kritiko, ki se enostavno glasi, da uvedenje mažarske komande nikakor ne privede krize k povoljni rešitvi. V dobi, ko delajo mažarske politične stranke na to, da zrušijo bazo iz l. 1867, in ker je jasno, da nagodba ne odgovarja intencijam vladarja, moramo jasno reči, da mislimo, da je baza iz l. 1867, popolnoma nepripravna za vzdržanje odnosov med obema državnima polovicama.

Baza iz l. 1867, je dovolila vladam čisto proste roke, ki so vladale v strankarskem interesu tako, da je v resnici oblast bila v rokah samo enega plemena in enega stanu. Vsi drugi so bili izključeni od ugodnosti, ki bi jih jim naj nudila ustava, tako, da niti narodnosti niti širše delavske mase mažarskega naroda niso mogle priti v zbornico.

Ustavnost in parlamentarizem so bile samo krinka, pod katero se je razvilo najtriviralnejše gospodovanje privilegovanega stanu enega plemena. S tem je naravno baza iz l. 1867, sama sebi zadala krepki udarec. Za to zahtevamo na temelju človeških pravic in ravnopravnosti odstranjenje teh pogrškov, zahtevamo revizijo ustave in to s sodelovanjem vseh slojev in vseh narodnosti. S tem bo

dana narodnostim možnost, da se razvijejo in razbijejo centringalne poskuse. Zahtevamo to v interesu države, ljudstva in dinastije.

Zato smo z veseljem pozdravili ukrep Veličanstva, s katerim je pristalo na uvedbo splošne volilne pravice. A osnova, katero je predložila Fejervaryjeva vlada, niti malo ne odgovarja temu načelu. Vsako zoževanje splošne volilne pravice je le na korist stanovskemu parlamentu. Mi protestiramo obenem proti izjavam, ki so padle po razpustu parlamenta, ker gredo samo na osvojenje narodnih pravic mažarskih na škodo drugim narodnostim. A narodnosti se ne bodo nikdar odrekle svojim pravicam. Absolutizem mažarskih vlad ni mogel skrhati našega narodnega življenja. Nezasluženi pragoni niso mogli podkopati naše lojalnosti.

Mažarizacija ministrstva nas ni ustvarila neprijateljem države, ker vemo, da jih k temu ni pooblastil mažarski narod.

Javlja se nova doba, a mi se ne damo zapeljati po nikakšnih obljubah, mi ne bomo podpirali nikogar, ki hoče zožiti splošno volilno pravico in ki v svoji državopravni borbi ustvarja nesporazum med vladarjem in narodom. Naše stališče proti bazi iz l. 1867, se je pokazalo upravičenim, naše stališče v zahtevi po splošni volilni pravici je odobrilo Njegovo Veličanstvo. In v tem bodo složni i Srbi i Rumuni i Slovaki, in v tej slogi bomo našli moč za nadaljnje delo v dobrobit domovine in mir našim vladarjem.

Za narodnostni klub:

Dr. Th. pl. Mihaly, predsednik.

M. Hodša, tajnik.

Piščalka za abstinente, pive in pijance.

Ko je naše secesijonistično-dekadeško-socijalno-demokratsko dete zagledalo luč sveta, so ji mnogi znanci in sorodniki prorokovali kratko življenje. Toda dete je ostalo zdravo in podaja vedno bolj krepko in glasno. Sedaj je že prestalo otroške slabosti in dokazalo, kakšne zmožnosti da ima. Odslej se bo razvijalo še veliko lepše, in postalo umno, pristno in lepo, da bo mati Slovenija od njega imela veselje in koristi.

Stopili smo v zvezo s poljskimi, češkimi, srbskimi, hrvaškimi, ruskimi, francoskimi, angleškimi, laškimi in vsemi najraznejšimi nemškimi protialkoholnimi listi, društvi in predstavitelji protialkoholnega gibanja, tako, da bomo stali popolnoma na višini toka in prinašali najbolj raznovrstne in zanimive reči. Prinašali bomo tudi slike, tičoč se naše tvarine. Da je tudi naša tiskarna zmožna in voljna storiti vse, da bo naš list tudi v zunanjem oziru stal

vedno na najvišji mogoči stopinji, je vže dokazala.

Vsem naročnikom, zlasti iz dijaških krogov, ki povprašujejo, če bo „Piščalka“ še prinašala v prilogi Lermontova, naznanjamo, da bo priloga prihajala in sicer v sledečem redu. Vže v lanskem letu so prišle M. J. Lermontova lirčne pesni iz zrelostne dobe (vse brez izbire, da se lažje spozna duh in nazori največjega ruskega pesnika), dalje so prišle „Balade in romance“ in dva zvezka „Izbranih lirčnih pesni iz mladostne dobe“. Prišli bodo trije zvezki „Izbranih lirčnih pesni iz mladoletne dobe“, potem zvezek pravljic („Spominčica“ in „Pravljica za otroke“), dalje dva zvezka raznih verzov, posvečenih, poslanih, napisov, puščic itd.

Potem bo prinašala „Piščalka“ M. J. Lermontova izbrane epične pesni. Obširno in jako pohvalno oceno našega prirada je napisal ruski vseučiliški profesor Zabolotsky, ki je zastopal Ruse pri Prešernovi slavnosti, v listu „Filologi česky Vjestnik“.

Krasna povest Olge Kobilarjske „Zemlja“ se bo nadaljevala celo leto.

Vsi slovenski abstinente, pivci in pijanci naj se naroče na „Piščalko“. Stane za celo leto samo 4 krone. Naročnina naj se pošilja v Celje, na „Zvezno tiskarno“, Šilerjeve ulice 3, ali pa po položnici. Dobili bodo sebi obilo prijetnega in poučnega berila in storili dobro delo za slovenski narod.

„Piščalka“ ima edini namen — boj zoper alkoholizem, brez vsake druge tendence in barve.

Svetovno-politični pregled.

— Državna zbornica. V 398. seji dne 23. t. m. je bil zadnji dan debate o volilni preosnovi. Kot glavni protigovornik je govoril posl. grof Stürgkh. Njegov temperamentni govor je poslušalo izredno veliko število poslancev.

Ako si predočimo, je pričel grof Stürgkh svoj govor, parlamentarno življenje v tej zbornici v zadnjih 10 do 15 letih, ako uvažujemo, da so v tej dobi najbrezpomembnejše vladne naredbe kakor na primer ustanovitve slov-nemških paralel v Celju Badeni-jeve naredbe l. 1897 i. t. d. vzbudile furorom teutonicum in strmoglavile dotične vlade, se moramo čuditi, da se je sedaj, ko vlada pripravlja najtežji udarec proti Nemštvu v Avstriji, ko hoče trajno potisniti Nemce v parlamentu pod slovansko-radikalno večino, furor teutonicus spremenil v nežno elegijo in da se je Nemcev na levici polastilo melanholično in resignirano volilna reforma s pomočjo nemških glasov uzakonila, se lahko trdi, da bo navidezni napredek ubil nemštvo na Avstrijskem. Vlada je bila še ne-

davno tega nasprotnica nvedbi splošne volilne pravice in, ako se je v tem oziru kar preko noči spremenila v prvo-boriteljico za volilno reformo slonečo na splošni volilni pravici, je to storila zgolj iz taktičnih ozirov. V monarhičnih državah je doslej veljalo načelo, vladati z zmernimi elementi proti radikalcem; temporarne taktične koristi so pa vlado zapeljale k politični prever-ziteti, da je kopje obrnila in poskusila vladati z radikalcem proti zmernim elementom. Ako vladna predloga pade, bodo nastale hude parlamentarne krize, ki lahko trajajo leta in leta, in zbudili se bodo duhovi, ki se sedaj spe pod površino. Ali se niso že pojavila iznova na površju vprašanja, tikajoča se revizije ustave, vprašanja, o katerih smo mislili, da so že za vedno pokopana? Med drugim se je vložil predlog o ločitvi Galicije od ostalih avstrijskih dežel. Vsi taki in enaki predlogi imajo zgolj ta namen, da omajajo enotnost države, zato se ni čuditi, da ustavoverce spreletava vzprico tako krivoverskih predlogov zana in strah.

Ako postane volilna reforma zakon, bode to po govornikovem mnenju velika nesreča za državo, ker bo bodoči parlament velika nevarnost za enotnost armadnega jezika in za alijanco sposobnost. Stürgkh je sklenil svoj govor z besedami: V zavesti, da je v nevarnosti blagor države, ki je v prvi vrsti izročena drugi inštanci, kakor pred nami sledeči vladi, stavljam preko glave te vlade skozi okno te dvorane na ono drugo inštanco vprašanje: Ali se zaveda minister cesarske hiše in zunanjih zadev eminentnih nevarnosti, ki jih povzroča vladna predloga za bistvene interese dinastije in države? Vem, da na svoje vprašanje ne bom dobil odgovora, toda vsa javnost v Avstro-Ogrski ima pravico, da zahteva odgovor na to vprašanje.

Zaključne Stürgkhove besede so izzvale med socialnimi demokrati in krščanskimi socialisti vihar ogorčenja. Nato se je vladna predloga izročila odseku.

— Volilna preosnova. V poslanskih krogih se zanesljivo govori, da je vlada pripravljena, ustanoviti 23 novih mandatov, in sicer jih dobijo po 10 Nemci in Poljaki, dva češki agrarci in 1 Italijani.

— Odsek za volilno preosnovo bo imel vsak dan sejo, in sicer tako, da bode vsa javnost lahko videla in kontrolirala, da se res dela. To delo bo težavno in dolgotrajno, a zanašati se je na vstrajnost in poštrevost vseh članov z ozirom na važnost predmeta. Baron Gautsch odide meseca aprila za 14 dni v Karlove vane le, ako se na obzoru ne prikaže nevarnost ministrske ali parlamentne krize.

— Pokojninsko zavarovanje zasebnih uradnikov. Vitez Gomperz je

izročil gosposki zbornici peticijo brnske trgovske in obrtne zbornice, ki nasvetuje, naj se pokojninsko zavarovanje zasebnih uradnikov izvede obenem s splošnim delavskim zavarovanjem, h kateremu zavarovanju pa mora primerno prispevati tudi država.

— **Posebno stališče za Galicijo.** Glasilo Malorusov je na poročilo, da se je poljski klub izrekel za posebno stališče Galicije, izjavilo, da bodo v slučaju Malorusi zahtevali ločitev Vzhodne Galicije ustanovitev posebne malorunske pokrajine z lastnikom namestnikom in s svojim deželnim zborom.

— **Ruski dogodki.** Dne 24. t. m. se je upeljal na Ruskem dohodninski davek. Dohodki do 900 rubljev niso obdačeni. Ta novi davek prinese Rusiji na leto 40 do 45 milijonov rubljev. — Dne 24. t. m. se je končala sodnijska obravnava proti napadalcem na državno banko. Eden napadalec je obsojen na 20 let ječe, 5 napadalec v smrt na vešalih. — Aktivna služba pri mornarici je znižana na pet let.

— **V francoski zbornici** je pri posvetovanju o finančnem zakonu socialist Constance predlagal, naj se vojna sodišča popolnoma odpravijo, kateri predlog je bil tudi sprejet. V mirnem času bo kasačijski dvor opravljal posle vojnega sodišča.

— **Tajna pogodba med Špansko in Francosko.** Španski vladni časopisi potrjujejo vest, da se je lansko poletje med špansko in francosko vlado sklenila tajna pogodba, po kateri si je treba razlagati čudno vedenje Španije na maroški konferenci.

— **Turško-perzijski spor.** Zaradi meje je nastal med Turčijo in Perzijo resen spor, in le ruskemu ter angleškemu posredovanju se bode zahvaliti, ako ne pride do vojne. Za mirno rešitev se nadalje tudi zelo trudi perzijski poslanik princ Mirza Riza-kan, ki je spisal že več razprav v prilog svetovnemu miru.

Dopisi.

Iz Belegrada. Slavno uredništvo! Čast nam je obvestiti Vas, da so osnovali prijatelji jugoslovanske ideje v Beogradu meščanski klub in čitalnico „Slovanski jug“, da bi na ta način organizovali svoje delovanje v smeri zjedinenja Jugoslovancov in da bi postavili ognjišče, na katerem bi se negovala ta spasonbna ideja, ki si pridobiva vsakega dne novih pristašev.

Klub si je izvolil odbor, v katerem so gg.: dr. Jovan Cvijić, vsučiliščni profesor; Kosta Glavinic, župan belgrajski; Milutin Stepanović, član vrhovne drž. kontrole; Ljuba Davidović, narodni poslanec; Marko Trifunović, sekijski načelnik poljedelskega ministrstva; dr. Miloje Vasić, ravnatelj narod. muzeja; Pero Janković, gimn. profesor; dr. Milan Milojević, uradnik ministrstva zunanjih zadev; Miodrag Ristić, suplent; Ljubomir Jovanović, urednik „Slov. Juga“; Kosta Jovanović, arhitekt in Mirko Mičić, stud. iur.

Čitalnica se je odprla v nedeljo, 25. t. m., o čemur imamo čast obvestiti Vas kot prijatelje in pospeševalce ideje, radi katere smo se mi organizovali.

Bratskim pozdravom!

V imenu odbora:

Ljubomir Jovanović,
urednik „Slovanskog Juga“.

Iz Postojne. Že leta 1876. se je osnoval v Zagorju ožji odbor z namenom nabirati prispevkov, da se postavi pesniku Miroslavu Vilharju primeren nagrobni spomenik. Ali takrat

so bile pri nas tako žalostne razmere, da ni dosegel dotični odbor niti tako skromnega namena.

Minilo je skoraj 35 let, odkar krije hladna zemlja našega dičnega pesnika in letos bo tridesetletnica, odkar se je prvič rodila misel in se je pričelo nabirati za napravo spomenika „notranjskemu slavu“. Šele sedaj se bo ta misel, uresničila, in sicer v veliko širšem pomenu. Dosedanji odbor se je resno zavzel da postavi v metropoli Notranjske — v Postojni — na lepem in prostornem trgu pred šolo Vilharju spomenik, napravljen po načrtih našega notranjskega rojaka, arhitekta gosp. Ivana Jagra. Bronasti kip v dvojni naravni velikosti je mojstrsko dovršil akademski kipar gosp. Alojzij Repič in ravnokar se je oddalo tudi vse klesarsko delo monumentalnega podstavka.

Vilharjev spomenik bodi trajen znak hvaležnosti vzornemu narodnemu boritelju in pesniku, zavednemu našemu narodu odsev čistega rodoljubja, naši mladini v vzpodbujanje k požrtvovalnemu in plodovitnemu narodnemu delovanju in tujcem, ki neprestano prihajajo v našo svetovnoznano jamo in naš trg, bodi ta spomenik viden dokaz, kako visoko spoštuje in ceni slovenski narod svoje zaslužne može.

Da se odboru omogoči pravočasno izvršiti težavno nalogo, je treba še nekoliko narodne požrtvovalnosti. Vsi stroški spomenika so proračunjeni okroglo na 12.000 K, a odbor razpolaga dosedaj s pičlo polovico; ostanek bo treba še nabrati. V to svrho se obračamo v prvi vrsti do tebe, zavedna Notranjska, ob enem pa tudi do celokupnega slovenskega naroda s pozivom, da prispeva vsak po svojih močeh. Cenjeno narodno ženstvo naj blagovoli pobirati prispevke pri raznih zabavah, izletih in sestankih, slovenska narodna društva naj prireajo veselice, koncerte, plese in zabave v prid skladu za Vilharjev spomenik, slavne občinske zastope in naše denarne zavode pa prosimo, da nas izvolijo pri našem rodoljubnem prizadevanju podpirati s kolikor mogoče izdatnimi denarnimi prispevki.

Vsak, tudi najmanjši dar, hvaležno sprejme podpisani odbor, ki bo izkazoval vse sprejete prispevke v slovenskih časopisih.

Odbor za napravo Vilharjevega spomenika.

V Postojni, 4. marca 1906.

Josip Lavrenčič, Gregor Pikel,
predsednik, blagajnik.

Iz Šaleške doline. Z veseljem pozdravljamo ustanovitev že davno potrebnega društva „Ljudska knjižnica“ v Šoštanju. Za vse Slovence Šaleške doline bo v prvi vrsti velepomembna javna knjižnica, v kateri se bodo dobile vse slovenske knjige v izposojevanje in se bo odpomoglo želji ne le razumnosti, ampak zlasti nižjih slojev po dobrih slovenskih knjigah. Knjižnice naših izobraževalnih društev so radi pomanjkanja gmotnih sredstev zelo pomanjkljive, saj v nobeni ne dobimo celega Jurčiča, Kersnika in drugih del naših priznanih pripovednikov, o novejših slovenskih knjigah ni duha ne sluha. Važna pa so posebno za naše razmere ljudska predavanja in pripravljalega odbora dolžnost je že sedaj delati na to, da se dobi primerno število predavateljev, kateri bodo vsaj enkrat na mesec predavali v Šoštanju, Velenju, Škalah, Št. Ilju itd. Upamo, da se posreči organizirati ne le vse v to sposobne moči v Šaleški dolini, ampak, da se zlasti člani mlajše inteligence v Celju pridobije semtertje za kako predavanje v Šaleški dolini. Ljudstvo v Šaleški dolini želi pouka, se v velikem

število udeležuje poučnih predavanj in dolžnost vseh poklicanih činiteljev je stremenje ljudstva po dosegu višje izobrazbe z vsemi močmi pospeševati. Za izobraževalno delo med ljudstvom pa nas mora vneti ono sistematično delo naših nasprotnikov, katerega namen je udušiti narodno zavest med slovenskim ljudstvom in zlasti mladino ne le odtujiti narodu, ampak naravnost iz nje napraviti sovražnike slovenskega naroda. To delo izvršujejo v Šoštanju nemški „fajerber“, nemški otroški vrtec in nemška ljudska šola; v Velenju istotako nemški „fajerber“ s pevskim društvom in nemški otroški vrtec. Poleg tega pa se misli v jeseni otvoriti nemška ljudska šola v Velenju, za katero že sedaj pridno agitirajo. Vsepe delovanja naših nasprotnikov vidimo v tem, da je večina mladine okrog Šoštanja in Velenja potom „internacionalnih“ fajerberov popolnoma za nas izgubljena! Vsa ta dejstva govorijo za to, da je skrajni čas, da s pisano in živo besedo delujemo med ljudstvom. Nadejamo se pa, da bode slovenska javnost upoštevala težavno stališče šoštanskih Slovencev, nam priskočila na pomoč in s svojo podporo omogočila uresničenje naznačenih ciljev.

Iz Ptuj. (Naše gledališče.)

V nedeljo, dne 18. t. m. se je uprizorila prvič na Štajerskem v ptujski „Čitalnici“ izvirna slovenska šaloigra „Brat Sokol“. Avtor ji je gospod Fran Milčinski. Smelo se lahko trdi, da je igra prva te vrste, kar jih imamo Slovenci sploh. Odlikuje se po izvrstni karakterizaciji in po izvirnih, res dobrih dovtipih, ki se vlečejo liki slaku skozi vso igro. Ima pa še „Brat Sokol“ tudi to dobro, da je glede scenerije jako enostaven in tako pripraven za vsak, bodisi še tako majhen oder na deželi. Upati je torej, da bodo po tej izvirni slovenski šaloigri, ko se natisne, poselja z vso vneto gledališka vodstva, in da bode igra ostala trajna na repertoarju slovenskega odra. — Glavno nlogo, domišljavo bolnega in babjevega meščana Koruze, je igral gospod Koropec, znan igralec, s tako preciznostjo in dovršenostjo, da mu smemo k njegovemu sigurnemu vodstvu le častitati. Nič manj dobri sta bili v svojem nastopu Milka (ga. Kauklerjeva), ki je izvrstno pogodila nalogo naivne, sedemnajstletne Kauzine hčerke, in „dobra“ kuharica Nanča (gdč. Lušnerjeva), ki je žela v svojem izbornem nastopu med navzočimi poslušalci obilo uspeha, pa tudi pomilovanje, ko jo je fin salonski tat Ričet (g. Šegula) na tako prefrigan način opeharil za hranilno knjižico. Častno sta rešila svoji ulogi tudi Sokol Janko (g. Rajh) in Poliček (g. Petrovič). Pozabiti pa tudi ne smemo tate Žlindre (g. Košir), ki je s svojo, sicer majhno ulogo ustvaril nekaj nepričakovano dovršenega. Igra je v resnici izvrstno uspela. Želeti bi samo bilo v prihodnje pri šaloigrah malo hitrejšega tempa. Gmoten uspeh je bil bolj slab, toda tem večji je bil moralčen.

Vi vrli učiteljski gledališki diletantje, bodite uverjeni, da je Vaše prizadevanje na gledališkem polju zelo zaslužno in bode imelo gotovo svoje trajne in važne uspehe. Neprilike naj Vas nikar več ne plašijo, kajti one se pojavljajo povsodi ob začetku gledališkega delovanja.

Konečno bodi še izrečena zahvala aranžerju g. Koširju in režiserju gosp. Kauklerju. Ostanita tudi nadalje naša!

Radinci. V nemškem Izraelu je nastal velik krik in vik, in vsenemštvo je baje v nevarnosti — čujte — ker so na c. kr. državni pošti v Radgoni nastavljeni štirje slovenski uradniki, ki pa nemški jezik boljše govorijo kakor 90% radgonskih Nemcev

in uradujejo tudi za kakih 6000 v ondotno pošto okrožje spadajočih Slovencev. Ti nestrpni nemški hujšakači zahtevajo odstranitev slov. uradnikov in naša „pravična“ vlada jim bode menda tudi ugodila ter slov. uradnike prenestila. Dobro! Če si nemški nestrpnosti upate kaj takega zahtevati, potem pač tudi s tem večjo pravico mi Slovenci smemo zahtevati odstranitev nemških uradnikov iz slovenskega ozemlja. Ven torej z nemškimi uradniki, katerih kar mrgoli po naši zemlji, in dajte nam slov. uradnike!

V Radincih imamo na c. kr. pošti uradnika Nemca, ki ne zna besedice slovenski. A čujte! Pod to pošto okrožje spada po zadnjem ljudskem štetju 3044 Slovencev in 95 pravih in ponarejenih Nemcev. Ta uradnik ne le da ne zna našega jezika, ampak še nas Slovence v uradu tudi drzno izživa; je pravi vsenemški kričac. Iz urada večkrat napada stranke, posebno naše obč. predstojnike. — Predlanskim nas je dražil v čakalnici z „südmärkinim“ koledarjem, na mizi pred sabo ima vedno „südmärkine“ vžigalice, zadnji čas pa draži zopet s „frankfurtarsko“ verižico. Zoper tega poliranega vsenemca so se odposlale že večkrat razne pritožbe, ker je ljudstvo mnogokrat primorano, ako se hoče s c. kr. poštним uradnikom sporazumeti, iti na sosednji poštni urad, ker ta poštni uradnik ne pozna niti imen slovenskih tiskovin kakor: zalepka, poštna spremnica itd. Odposlale pa so se tudi že prošnje leta 1897 na c. kr. trgovsko ministrstvo, dne 29. majnika 1901 na vis. dr. zbor, a dozdaj zaman. Kar pa se njegovega uradovanja sploh tiče, ima precej gradiva nabranega nek gornjeavstrijski drž. poslanec. Pa tudi v tukajšnji okolici ga je dovolj. Proč s tem vsenemškim kričcem, to je splošna zahteva tukajšnjih davkoplačevalcev. Dajte nam uradnika pravičnega in slovenskega jezika zmožnega! Gg. poslanci, hvaležno delo vas čaka! Zahtevajte za slov. kraje slov. uradnike in skrbite za odstranitev tujih sovražnih nam uradnikov. Kakor mi nam, tako mi njim!

Iz Ljutomera. Minilo je že dokaj časa, odkar so prenehali redni dopisi o našem narodnem in obrtnem gibanju. In vendar je ravno glede narodnosti v Ljutomeru, in sicer zlasti med obrtniki, gibanje jako živahno. V zadnjih letih se je naselilo precejšnje število narodnih obrtnikov, tako, da imamo danes v Ljutomeru skoro za vsako stroko narodne obrtnike. A njih imena so v okolici večinoma še neznana, da, celo v Ljutomeru jih je mnogo, ki ne vejo ali nočejo vedeti zanje.

Navedemo danes nekoliko novejših naših obrtnikov: g. A. Voglar, usnar; Franjo Rižnar, klepar; Ivan Kovačič, umet. ključavničar; I. Golobič, podobar in kamnosek; Janko Horvat, slikar in pleskar; Jos. Jelovšek, krojač; vse te pa pošteno obrija Peter Veselič, brijač.

V prihodnje objavimo še ostale, obenem pa tudi one, ki se sicer štejejo za „Slovence“, a pri tem delajo za blaženo „Germanijo“.

V začetku tega leta se je sklical shod kmetov in obrtnikov na Cvenu. Vse je bilo navdušeno za geslo: „Svoji k svojim!“ A kakor vsaka lepa misel je tudi ta čez noč zaspala. En shod sam ne pomaga nič. V vsaki vasi naj bi se vršil vsaj po eden, potem bi ljudje konečno znali, kaj hočemo.

Slovenske novice.

Štajersko.

— **Zadušil se je** danes v noči g. Plantz, oče soproge g. Ravnikarja, trgovca v Celju.

Naznanjamo svojim naročnikom, da bodo od danes naprej dobivali dvakrat v mesecu kot prilogo list „Slovenski tehnik“ brezplačno.

Razgovor radi javnih ljudskih predavanj se je vršil na poziv „Narodne čitalnice“ minolo soboto. Storili so se sklepi, ki znajo biti dalekosežnega pomena, če bo energije in volje dovolj, da se izvrše. Izvolil se je poseben odsek za prirejanje ljudskih predavanj, v katerem so gg.: dr. Dolar, dr. Schwab, dr. Ferneve, Levstik in Spindler. Prijavljenih je 20 predavanj. O stvari hočemo govoriti obširneje.

Predavanje. V sredo dne 28. t. m. predava g. dr. Ljudevit Stiker o bistvu in načinu izražanja poslednje volje.

Politično društvo „Naprej“ ima svoj občni zbor ne dne 6. malega travna, kakor smo pomotoma poročali, ampak dne 5. malega travna ob 8. uri večer v mali dvorani v „Narodnem domu“.

Tiskovna pomota se nam je vrnila zadnjič pri imenu novega dež. šolskega nadzornika. Imenuje se ne Heschberg, kakor je stalo, ampak Rosenberg.

V Marijini cerkvi v Celju bi pridigoval od 1. do 8. aprila slavni pridigar g. p. Andrej Hamerle O. ss. R.

Čujte, Slovenci! Vahtarica čaka prav pridno — četudi v svoji brezmejni omejenosti nehote! — prosi za jugoslovansko idejo. Sedaj bpa slo!

Narodna avtonomija. „Rdeči Prapor“ piše: „Kar se mora danes zahtevati, je narodna neodvisnost, narodna avtonomija. Avstrija je skupna država in v njej ne more veljati sto načel. Narodna avtonomija je edini temelj, na katerem lahko dosežejo vsi narodi enake pravice in zato mora biti cilj vsake poštene narodne politike. Deželna avtonomija bi bila nova zapreka na poti k temu cilju in zato je treba prezreti ceneno demagogijo, pa se odločno upreti takim nacionalno egoističnim nakanam.“ Ali se spominja g. Etbin Kristan, kako je v shodu v Celju smiselil zahtevo po „edinjeni Sloveniji“? Kaj je ta zahteva drznega nego zahteva po „narodni avtonomiji“?

Iz Trbovelj. Litijski fotograf gosp. Josip Rožan je razkazoval trboveljski mladini na Vodah in v Trbovljah lepo zbirko prav mičnih zemljepisnih in zgodovinskih projekcijskih slik iz naše domovine. Pričenši z domačim krajem, je učenec seznanjal z najzanimivejšimi krasotami naše Avstrijske in drugih držav cele Evrope. Vsaki podobi je podal otrokom zelo primerna pojasnila. Ker so take predstave gotovo najboljše pospešilo domovinskega pouka in najboljše sredstvo razbujanja ljubezin do domovine, se ta podjetni mož vsem šol. vodstvom najtopleje priporoča. Projekcijske slike so blizu 3 metre visoke in predstava sila cena.

Shod županov, svetovalcev in odbornikov brežiškega okraja se je vršil včeraj, 25. t. m. v Brežicah v dvorani „Narodnega doma“. Zanimanje za shod je bilo splošno in se je nedejalo shoda nad 70 resnih, trdnih in pametnih slovenskih mož. Razgovor je bil v prvi vrsti o snovanju okrajne zveze županstev. V predsedstvo shoda je bil voljen gospod Gerec. Sprejela so se pravila okrajne zveze županstev in volil se je pripravljalni odbor in sicer gg. Slovenc, Ogorevc, Pajdaš, B. Kunčič in dr. Benkovič. — Sledil je nato razgovor o bodočih volitvah v okrajni zastop. — Dalje se je shod izrekel za protest proti odredbi dež. odbora, ki je naročil županstvu, da imajo ob-

činske doklade odslej pobirati ne župani, ampak posebno v to voljeni blagajniki. Istotako je shod enoglasno izrekel protest proti škandaloznim in še več ko turškim razmeram pri brežiški policiji. Sklenilo se je končno, prirediti v svrhu razgovora o deželno-zbornskih volitvah javni ljudski shod v najkrajšem času. Shod je enoglasno izrekel zahvalo g. dr. Benkoviču za njegovo nesebično in požrtvovalno delovanje v prid brežiškemu okraju.

Orožje žene, in sicer najsigurnejše proti raznim bolestim, ki pretijo družini, je vsestranski pohvaljeni Fellerjev rastlinsko-esenci fluid z znamko „Elsa-fluid“, ki vpliva naglo in sigurno pri bolečinah v hrbtu, živcih in mišicah, izpahih, potem pri slabosti, trudnosti, utripanju srca, šumenju v ušesih, slabih očeh, pri bolečinah v prsih in členih. 12 malih ali 6 dvojnih steklenic pošilja za 5 K franko edini izdelovatelj E. V. Feller v Stubici, Elzin trg 202, Hrvatsko.

Dovoljenje za rudosledbo je dobil v celjskem rudarskem okrožju Jos. Hlebec, vodja avstro-ogrške rudniške akcijske družbe „Monte promina“ v Siverici.

Inženier Ferdo Lupša, naš mladi štajerski rojak, vrl Slovenec, o katerem je znano, da je bil od avstr. vlade priporočen siamski vladi kot strokovnjak, je preiskoval siamske dežele v doslej neznano notranjost in pripravlja o svojih uspehih obširno delo. Za sijajne uspehe, katere je dosegel, je dobil od siamskega kralja velik del zemlje v posest. Najnovejše vesti sporočajo, da je imenovan poljedelskim ministrom v kraljestvu Siam.

Imenovanje. Začasni glavni učitelj na učiteljski v Mariboru, Matej Potočnik, je postal stalen na svojem mestu.

Kako dežela skrbi za napredek vinorej. Tekom pretečenega delila so se trte brezplačno našim vinogradnikom iz deželne trtnice Sv. Lenart in Sv. Anton. Samo, da si naši kmetje iste vsaj nekoliko zaslužijo, morali so Antončani priti po trte k Lenartu, a isti v bližini Lenarta pa k Antonu. Delila so se jim najslabše vrste trte, tako, da se mi je nek kmet prav žalosten tožil, da je upal vendar na kaj boljšega in da takih trt niti saditi ne more. Rekel je, da jih vrže na cesto ter da letos sadi rajši zelje. To je vendar nezaslišano; mislite mari, da je za našega kmeta vsaka smet dobra? Ako mu že hočete dati kaj brezplačno, dajte mu pač kaj poštenega, za smeti se vam zahvaljujemo.

Učiteljska mesta. Spopolniti so: na trirazrednici pri Sv. Boltenku pri Središču, II. pl. r., mesto učitelja defn. do 12. aprila; na šestrazrednici pri Sv. Marku niže Ptuj, III. pl. r., mesto učitelja ali učiteljice def. ali prov. do 16. aprila.

11. dne marca t. l. vršil se je občni zbor podružnice ormoške „Slovenskega čebelarkega društva za Spodnji Štajer“, ki si je izvolil sledeči odbor: Horvat Feliks, (Središče) predsednik; Preindl Jakob, (Velika Nedelja) podpredsednik; Serajnik Domicijan, (Ormož) tajnik; Lašič Jurij, (Ormož) blagajnik; Plohl Tomaž, (Sv. Tomaž) odbornik.

Sv. Anton v Slov. goricah. Tvorinico pletenin, (nogavic, srajc) ustanovita tukaj dva češka rodoljuba. Meseca julija začne baje že delovati. Želimo pač velik uspeha.

Polensak v Slov. goricah. V pondeljek, dne 19. t. m. so bili obdarovani vsi šoli odrasli učenci in učenke s spominskimi listki in sadnimi drevesci. V navzočnosti učiteljstva in nekaterih starišev in gostov je gospod nadučitelj Kukovič označil zbranim

pomen koraka iz šole v življenje, učenci pa so zapeli dve pesmi. Stariši in učenci bodo zanesljivo hvaležni učiteljstvu za ta trud in požrtvovalnost.

Deželna knjižnica v Joaneju v Gradcu je postala zadnji čas tudi torišče nemške megalomanije. Neka stranka je dobila svoje slovensko naročilo vrnjeno. Istočasno ji je visokorodni knjižničar dostavil „odlok“, da je uradni jezik tamkaj nemški in da se naj torej stranka izključno poslužuje nemškega jezika, ako hoče, da se ji ustreže. Tudi ton je bil „odločen“, kakor se pač spodobi užaljenemu Nemcu. To prekorači pač že meje priznane nemške nesramnosti. Deželna knjižnica je last dežele, ki ima nad tretjino slov. prebivalstva. Povrh ima knjižnica slovenski oddelek. Priporočamo tega gospoda v album našim deželnim poslancem.

Bračkova slava je — minila. Pri volitvah dne 24. t. m. v Okoslavcih, občini okraja gornjeradganskega, Bračkovega pašalika, so zmagali Slovenci sijajno v vseh treh razredih. Občina je bila dozdej v nemškutarskih rokah in so se nasprotniki trudili na vso moč že več mesecev, da bi si jo ohranili v svojih krempljih. A bilo je vse zastoj. — pala je. S tem pa je tudi zapečaten Bračkova usoda, ker večina občin v okraju je sedaj v slovenskih rokah. Ljudstvo je spoznalo krivega preroka in njegove jogle, ki so mu metali peska v oči. Slovenskim volilcem, vrlim slovenskim kmetom gornjeradganskega okraja pa moremo na njihovih uspehih samo čestitati.

Sv. Miklavž pri Ormožu. Takajšnjemu pevskemu in bralnemu društvu „Zvon“ je podaril g. M. Robič, trgovec v Središču, 10 kron. Društvo mu izreka najiskrenejšo zahvalo.

Slepar. Mariborsko okrožno sodišče je obsodilo 51 letnega agenta Aleks. Hirta iz Gradca v 15mesečno ječo, ker je izvabljal strankam v imenu nekega gospoda v ministrstvu denar, da dobe gostilniško koncesijo. Zaradi sleparij je imel že poprej 18 kazni.

Utopila se je 86 letna prevžitkarica Pncher iz Gorice pri Radgoni, ko se je vračala iz sejma iz Kaltebrunnna. Pala je pri neki brvi v jarek, kjer je bilo komaj 10 centimetrov vode in je utonila.

Poneveril je 130 K 39 vin. pismonoša Franc Štor v Ptuj, doma iz Konjic. Dne 11. maja t. l. je imel oddati imenovano vsoto trgovcu Alojzu Senčarju, za katerega je došla nakaznica. Začetkom decembra 1905 pa pride Senčar na poštni urad in javi, da dotične vsote ni prejel. V navedeni raziskavi se je dognalo, da je Štor podpis ponaredil in denar ohranil za se. Ker je skesano vse priznal, ga je sodišče obsodilo na tri mesece težke ječe.

Vinski sejem v Gradcu se vrši letos dne 24., 25. in 26. aprila.

Wastian klobasari v soboto, dne 31. t. m. na Muti.

Svetovne vesti.

20 let zaročen. Major 23. lovškega bataljona Rud. pl. Milič v Budapešti se je pred 20 leti kot poročnik zaročil z meščansko, hčerko Etelko Müller, a poročiti se ni mogel, ker nista imela predpisane kaveije. Vendar se zaroka ni razdrla, niti pretrgala, temuč sta zaljubljenca vztrajala 20 let, da je postal zaročnik major. Kot takemu mu je cesar spregledal vsako kaveijo ter sta se vztrajna ljubimca te dni poročila.

(204 a) 10-1

Prva zapoved!

Ohranjujte se

in imejte doma vedno Fellerjev lepo dišeči rastlinski esenci fluid z znamko

Elsa-fluid,

ker isti pri protinastih in skrinastih bolečinah, trganju v udih, bočenju, krčih, bolečinah v rokah, nogah, glavi, zobeh, hrbtu, živcih in mišicah, trganju v ledjih, izpahih, influenci, migreni hitro in sigurno vpliva ter odstrani slabost, trudnost, vnetja, močen utrip srca, šumenje v ušesih, slabost oči, bolečine v prsih in členih, vročinske prikazni itd.

12 malih ali 6 dvojnih steklenic stane franko 5 K, 24 malih ali 12 dvojnih steklenic 8 K 60 v, 48 malih ali 24 dvojnih steklenic 16 K in se dobe pri izdelovalcu E. V. FELLERJU, lekarnarju v STUBICI, Elzin trg 202, Hrvatsko.

Priporočati je, obenem naročiti Fellerjevo odvajajoče rabarbarjevo kroglice z znamko „ELSA-PILLEN“: 6 skatljic za 4 K; te vplivajo imenito pri težkočah v želodcu, slabem prebavljanju, slabostih, zaprtosti itd. PRAVEGA BALZAMA je dobiti ne 1, ampak 2 det. franko za 5 K.

Raznoterosti.

Nesramna kukavica. O kukavici je znano, kako se iznebi dolžne skrbi za svoj zarod, a tudi kukavični mladiči so enako nesramno predrzni. Neki naravoznanec je opazoval takega kukavičnega mladiča, ki je bil še gol in slep, a je s svojimi golimi perutnicami vrgel zakonitega mladiča z gnezda. Opazovalec je izvrženega mladiča pobral ter ga položil nazaj v gnezdo, a mlada kukavica ga je šestkrat zaporedoma vrgla z gnezda, dokler ni onemogla.

Klobase prav okusne, kako napraviti? Sesekajmo na drobno za 1 kg svinjskega mesa, katero pa ne sme biti mastno. K temu nastržimo za 1/2 kg slanine, primerno osolimo in pridenimo nekaj popra in drobno semlete citronove skorje. Sedaj še prilijmo 1/8 litra dobrega belega vina in vse vkup dobro premešajmo. Nato se zmes dene v skrbno izprana svinjska čeva in s klinčki (špilami) trdno zaveže. Takšne klobase, pečene na svinjskem salu so baje jako okusne.

Plesnivost pohištva, kako odpraviti? Večkrat se zgodi, ako pohištvo stoji dalje časa ob vlažnej steni, da se ga je ondi lotil plesenj, kateri pohištvo lahko do cela pokvari. Da se ga znebimo, oribajmo dotični del pohištva, ako namreč ni barvan ali politiran — z gorko vodo, v kateri smo razpustili nekaj sode. Nato ga posušimo na solncu in sniega potem oribajmo z gorkim lanenim oljem. Sicer pa se svetuje pohištvo postaviti nekoliko od stene, zlasti ako je ta zidana in vlažna.

Loterijske številke.

Gradec, dne 21. marca 1906: 69, 55, 40, 87, 29.
Dunaj, - - - - - 42, 44, 23, 65, 20.

Divjih kostanjevih dreves

50 komadov, lepe rasti, ima naprodaj **FRANC KOŠEC** v Ločici, pošta Polzela v Savinski dolini. (196) 3-3

Priprave za valjanje perila (valjarje), - - - pralne stroje, stroje za izžemanje, omare za led najboljše konstrukcije daje

tvrdka

S. Berger
Dunaj I.

Wipplingerstrasse 29.

*Ilustrovani ceniki zastoj in poštnine prosto

(7/a) 104-57

(192) 3-3

Vsaki dan

sveže tropine

oddaja od 20. t. m. naprej
Deln. pivovarna v Laškem.

Stare celoletne letnike
„Domovine“
od leta 1891 do leta 1899 kupi
uredništvo „Domovine“.

Cene primerno nizke. Delo solidno
in se v teku tedna izgotovi. Lišpa
ni treba odstraniti. Za vse v
snaženje izročene stvari se jamči.

H. VOLK

Šostanj, Štajersko.

Kemična pralnica

urejena z najnovejšimi stroji na
par in elektriko, se priporoča za
snaženje vsakovrstnih oblek itd.

Zbiralnica v Celju pri gospodu

Josipu Hočevarju

krojaški modni salon, Kolo-
dvorska ulica.

(64) 67-28

~~~~~

Sprejme se takoj

gospodarski oskrbnik

vešč hmelnjarstva. Pogoji
po dogovoru. Ponudbe s
prepisom spričeval pod

(201) naslovom „OSKRBNIK“

na upravištvo „DOMOVINE“.

Blagajnice

varne pred ognjem in vlomom
prodaja v vseh velikostih
najboljše izdelane firma, ki
obstoja že nad 30 let

S. BERGER

DUNAJ L. Wipplingerstrasse 29.

Vzorci so v rabi in se lahko ogle-
dajo v „Zvezi slov. posojilnic“ v
Celju in pri mnogih drugih po-
sojilnicah in hranilnicah v vseh
slovenskih pokrajinah. 104-57

(7 b)

Novi živinski sejmi

so dovoljeni

občini Sv. Pavel pri Preboldu

dne 3. aprila, 6. septembra in 4. novembra
::: vsakega leta, začnši z letom 1904. :::

Dražba.

Dne 2. aprila 1906

prodajale se bodo na Zgornjem Lanovžu pri Celju

goveja živina

biki, krave in telice, potom prostovoljne javne
dražbe.

Vabilo na

izvanredni občni zbor

Posojilnice na Dolu (Hrastnik)

registrovane zadruga z neomejeno zavezo

ki se bode vršil

v torek, dne 3. aprila t. l. ob 3. uri popoldne
v združni pisarni hiš. štev. 6 na Dolu.

DNEVNI RED:

1. Sprememba firme zadruge.
3. Slučajnosti.

(207) 1

Načelstvo.

Zahvala.

Za obilne dokaze srčnega sočutja ob smrti naše nepozabne
matere, ozir. stare matere in tašče, gospe

Marije Rak roj. Jeschounig

kakor tudi za mnogobrojno spremstvo predrage pokojnice k zad-
njemu počitku izrekamo tem potom vsem prijateljem in znancem
našo najsrčnejšo in najiskrenejšo zahvalo.

VOJNIK-VELENJE, dne 24. marca 1906.

Žalujoči ostali.

(209) 1

Zahvala.

V bolezni in ob smrti naše predrage
pokojne

Line dr. Rosinove roj. Robič

došlo nam je toliko sočutnih izjav, da nam ni
mogoče na vse odgovoriti pismeno in se pri-
merno zahvaliti. Porabljam toraj ta pot jav-
nosti in se zahvaljujemo najtopleje vsem, ki so
nas tolažili v tej bridki dobi ter osobito vsem
udeležencem zadnjega spreveda, darovateljem
vencev in cvetlic, čč. duhovščini, pevcem Slo-
vanske čitalnice in bralnega društva „Maribor“,
čč. šolskim in usmiljenim sestram ter sploh
vsem, ki so nam bili na kakršenkoli način z
besedo ali dejanjem v pomoč.

(208)

MARIBOR, meseca marca 1906.

V imenu vseh žalujočih

Franc Robič

dr. Fr. Rosina

Parna žaga Deghenghi v Ljubljani

kupuje

! sledeče vrste, smrekovega, jelkovega,
borovega, bukovega in hrastovega
okroglega lesa (hlode) potem hrastove
deščice (frize) po dnevni ceni, kakor
! tudi gozde pripravljene za posekati.

Ponudbe na-
sloviti je na

Parno žago Deghenghi v Ljubljani

Cesta na Rudolfovo železnico št. 47. — Pisarna: Šelenburgove ulice št. 6.

(8) 100-55